

Collegevoorstel

Onderwerp Subsidie de Bibliotheek Maas en Peel 2025	portefeuillehouder:	Anouk Huijs
	cluster/team:	Sociaal Domein / Jeugd en Welzijn
	opsteller:	Ingrid Willems
	datum vergadering:	13 augustus 2024
	zaaknummer:	0889374063

Samenvatting

De Bibliotheek Maas en Peel heeft op 26 juni 2024 in totaal € 349.311 subsidie aangevraagd voor haar activiteiten in 2025 in het kader van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen en aanvullende projecten zoals boekstartcoach en (de coördinatie van) het Taalpunt Beesel. Op basis van de beoordeling van de aanvraag wordt geadviseerd de subsidie conform aanvraag te verlenen. De gevraagde subsidie 2025 voor het Informatiepunt Digitale Overheid ad € 14.069 wordt -net als voorgaande jaren- aan het begin van het betreffende kalenderjaar (na de toekenning door het Rijk) separaat verleend.

Voorstel / advies

1. De Bibliotheek Maas en Peel voor het jaar 2025 een subsidie van maximaal € 349.311 te verlenen conform bijgevoegde beschikking.
2. Het resterende verschil van € 13.192 bij te ramen in de conceptbegroting 2025-2028.
3. De gevraagde subsidie 2025 voor het Informatiepunt Digitale Overheid aan het begin van het betreffende kalenderjaar separaat te verlenen.
4. In te stemmen met notitie 'Bestuurlijke uitgangspunten samenwerking en subsidiëring Gemeenten Beesel, Peel en Maas en de Bibliotheek Maas en Peel'.
5. Wethouder Huijs te mandateren de bestuurlijke uitgangspunten te ondertekenen.
6. De raad te informeren middels bijgevoegde raadsinformatiebrief.

Beslissing BenW

Toelichting BenW-nota

1. Aanleiding

Op grond van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) hebben gemeenten een verantwoordelijkheid op het gebied van openbare bibliotheekvoorzieningen. Gemeenten zijn verplicht om een openbaar bibliotheekstelsel op te richten en te onderhouden dat voldoet aan de behoeften van hun inwoners.

Volgens de wet omvat een voor een ieder toegankelijke openbare bibliotheekvoorziening in ieder geval de volgende functies, die bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling en verbetering van de maatschappelijke kansen van het algemene publiek:

- ter beschikking stellen van kennis en informatie;
- bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;
- bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur;
- organiseren van ontmoeting en debat; en
- laten kennis maken met kunst en cultuur.

Vanaf 2025 wordt deze taak verder verankerd en krijgen gemeenten een wettelijke taak (zorgplicht) om ervoor te zorgen dat iedere inwoner binnen een redelijke afstand toegang heeft tot een volwaardige openbare bibliotheek.

Het bibliotheekwerk wordt in de gemeenten Beesel en Peel en Maas uitgevoerd door de Bibliotheek Maas en Peel. Deze stichting is per 1 januari 2022 ontstaan door de fusie van Stichting Openbare Bibliotheken Maas en Peel, Stichting De bibliotheek Peel en Maas en Stichting Openbare bibliotheek Beesel-Reuver.

Jaarlijks wordt vanuit beide gemeenten subsidie verleend aan de Bibliotheek Maas en Peel voor de uitvoering van haar activiteiten. Op 26 juni 2024 heeft de Bibliotheek Maas en Peel een subsidieverzoek ingediend voor het jaar 2025 ter hoogte van € 349.311. Daarnaast verzoekt de bibliotheek € 14.068 subsidie voor de uitvoering van het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO).

De subsidie resulteert voor de bibliotheek in een begrotingsresultaat van € 0. Dit komt overeen met de bestuurlijke afspraken die voorliggen, waarin het uitgangspunt is opgenomen om een sluitende begroting in te dienen.

2. Doelstelling

Het verlenen van subsidie aan de Bibliotheek Maas en Peel zodat zij haar activiteiten in 2025 kan uitvoeren, de dienstverlening voor onze inwoners in stand kan houden en zich verder ontwikkelt tot een krachtige organisatie die het bibliotheekwerk op een eigentijdse, integrale, interactieve en vraaggerichte wijze aanbiedt.

Meerjarig beleidsplan

Om de overeengekomen doelstellingen te realiseren werkt de Bibliotheek Maas en Peel op basis van een meerjarig beleidsplan en een jaarlijks uitvoeringsplan. Het meerjarig beleidsplan 2021-2024 loopt dit jaar ten einde. De Bibliotheek Maas en Peel is daarom bezig met het opstellen van het meerjarig beleidsplan voor de periode 2025-2028. Op 11 september 2024 volgt er in dat kader een werkvergadering voor de gezamenlijke gemeenteraden waarin zij worden geïnformeerd over en betrokken bij de totstandkoming van het nieuwe meerjarig beleidsplan. Op basis van het meerjarig beleidsplan 2025-2028 wordt een meerjarenbegroting 2025-2028 en het uitvoeringsplan 2025 opgesteld, dat eind 2024 aan de beide gemeenten zal worden toegestuurd.

Het meerjarig beleidsplan 2025-2028 bouwt voort op de weg die de Bibliotheek Maas en Peel de afgelopen jaren is ingeslagen. Het plan streeft naar focus en het bestendigen en verbinden van wat tijdens de afgelopen meerjarenperiode ontwikkeld is, zodat de juiste kwaliteit geboden kan worden.

Tijdens de meerjarenperiode zal worden onderzocht waar nog groei mogelijk is.

De waarden/thema's die in het meerjarig beleidsplan 2025-2028 centraal zullen staan, zijn:

- 1) Verantwoordelijkheid
- 2) Uitnodigend
- 3) Zelfvertrouwen

Het programma aan activiteiten ligt nu en in de aankomende periode volledig in lijn met het landelijke bibliotheekconvenant, de Wsob, speelt in op maatschappelijke ontwikkelingen die we ook in Beesel terugzien en houdt rekening met de toekomstige wetswijzigingen.

Zodra het meerjarig beleidsplan 2025-2028, de meerjarenraming 2025-2028 en het uitvoeringsplan 2025 zijn afgerond, zal de Bibliotheek Maas en Peel deze uiterlijk in december 2024 aan het college toesturen. Voorgesteld wordt om deze stukken hierna via een raadsinformatiebrief ter kennis te brengen van de raad.

Doelenboom

Vanwege al haar functies, doelstellingen en activiteiten zien wij de bibliotheek als een belangrijke partner in het voorliggend veld. We streven er naar komende jaren meer in te zetten op onze (algemene) voorzieningen en de dienstverlening beter en in samenhang te gaan organiseren. Daarbij leggen we meer zelfstandigheid en zelfredzaamheid bij de inwoners van Beesel neer. Door een krachtige bibliotheek te faciliteren, bieden wij onze inwoners, in samenwerking met onze andere lokale ketenpartners, hierbij ondersteuning. Met al haar activiteiten draagt de Bibliotheek Maas en Peel bij aan de volgende doelstellingen uit de Doelenboom van de gemeente Beesel:

Programma 1. Beleven

1.2 In Beesel is cultureel veel te beleven en is cultuur toegankelijk voor iedereen

- Cultuur is voor iedereen bereikbaar en zichtbaar
- Talentontwikkeling
- Samenwerken en verbinden
- Ondersteunen

Programma 2. Samenkracht

2.1 Veerkracht: Inwoners van Beesel kunnen veilig opgroeien/leven en met veranderingen, tegenslag en uitdagingen omgaan

- Inwoners zijn in staat om met stress en tegenslagen om te gaan en vinden zo veel mogelijk oplossingen in het eigen netwerk
- Kinderen ontwikkelen zich optimaal binnen de eigen mogelijkheden

2.3 Mentale gezondheid: Inwoners van Beesel hebben een goede mentale gezondheid en voelen zich gelukkig. Inwoners met psychische kwetsbaarheid kunnen meedoen in de samenleving

- Ondersteuning eenzaamheid
- Mentale gezondheid: Maatwerkvoorzieningen met een focus op normaliseren en gericht op het versterken van eigen kracht en/of het netwerk van de inwoner

2.5 Sociaal economische status: In Beesel zijn inwoners financieel zelfredzaam en doen naar vermogen mee in de samenleving

- Armoede en schulden voorkomen: Voorkomen en tegengaan van armoede en schulden en het stimuleren van (financiële) zelfredzaamheid en (arbeids)participatie
- Inburgering: Inburgeringsplichtigen bereiken het voor hen hoogst haalbare taalniveau (liefst B1), in combinatie met een vorm van participatie (onderwijs, werk)

2.6 Sociale leefomgeving: In Beesel voelen inwoners zich veilig. Er is verbinding tussen inwoners, zij gaan respectvol met elkaar om en helpen elkaar

- Samen met verenigingen: Verenigingen zorgen ervoor dat mensen kunnen meedoen, ontmoeten en bewegen

- Minder mantelzorgers voelen zich overbelast
- Ontmoeting: Er is een toereikend aanbod aan algemene voorzieningen die bijdragen aan ontmoeting
- Veilige sociale leefomgeving: Inwoners hebben een gezonde en veilige sociale leefomgeving
- Bewustwording eenzaamheid
- Dementievriendelijke samenleving, waarin begrip is voor mensen met dementie en zij zo lang mogelijk kunnen meedoen

Programma 3. Fijn wonen en bedrijvig

3.1 Een gemeenschap met voorzieningen en bedrijvigheid waar het dorpse karakter behouden blijft

- Centra: Balans tussen levendige en leefbare centra belangrijk waarin de middenstand floreert en die uitnodigen tot ontmoeten
- Ondernemers: Een gezond ondernemersklimaat voor starters en bestaande bedrijven en fysieke en sociaal maatschappelijke ruimte om te ondernemen

3. Uitgangssituatie

Het bibliotheekwerk wordt in de gemeenten Beesel en Peel en Maas uitgevoerd door de Bibliotheek Maas en Peel. Deze stichting is per 1 januari 2022 ontstaan door de fusering van Stichting Openbare Bibliotheken Maas en Peel, Stichting De bibliotheek Peel en Maas en Stichting Openbare bibliotheek Beesel-Reuver.

Bestuurlijke uitgangspunten samenwerking en subsidiëring

De afgelopen jaren is met de Bibliotheek Maas en Peel en de gemeente Peel en Maas bestuurlijk toegewerkt naar een duurzame samenwerking, gebaseerd op gezamenlijk gedragen uitgangspunten. Deze uitgangspunten bevatten onder meer afspraken over reëel begroten, het opstellen van een meerjarige sluitende begroting, de zorg voor een gezonde financiële basis en het hanteren van jaarlijkse vaste indexeringspercentages OVA en IMOC. De uitgangspunten zijn naar aanleiding van en op basis van het subsidiebesluit 2024 verder uitgewerkt en geconcretiseerd. De geformuleerde afspraken en (gestreefde) randvoorwaarden liggen dan ook volledig in de lijn met de besluitvorming van het college. De uitgangspunten dragen bij aan een consequente, duidelijke en constructieve samenwerking die gebaseerd is op vertrouwen en betrouwbaarheid. In bijlage 3 treft u het definitieve concept. Voorgesteld wordt om de uitgangspunten te formaliseren.

De inkomsten en uitgaven van de Bibliotheek Maas en Peel zijn grotendeels gebaseerd op de subsidiebedragen van de gemeente Beesel en de gemeente Peel en Maas. Over de verdeling van de gezamenlijke kosten zijn afspraken. Overhead- en backofficekosten worden gedeeld op inwonersaantal. Project- en huisvestingskosten worden per gemeente gesubsidieerd. Daarnaast genereert de bibliotheek inkomsten uit contributiegelden, projecten met scholen en andere partners, provinciale subsidies en doelsubsidies zoals bijvoorbeeld het IDO.

Huisvesting bibliotheek Reuver

In 2025 wordt meer duidelijkheid verwacht over de toekomstige huisvesting van de bibliotheekvestiging in de gemeente Beesel. De bibliotheek bezit een verouderd pand in Reuver. De bibliotheek heeft de grenzen van wat op deze locatie aan het realiseren van doelstellingen mogelijk is, ruimschoots overschreden. Verhuizing naar een andere locatie of modernisering van de huidige locatie is niet alleen wenselijk, maar beslist ook noodzakelijk om de reguliere dienstverlening en ambities kwalitatief en effectief uit te kunnen voeren. In dit kader is de Bibliotheek Maas en Peel dan ook nauw betrokken bij de uitvoering van het gemeentelijk project 'Maatschappelijk Vastgoed'. De Bibliotheek Maas en Peel streeft in het kader van dit project naar een goed samenwerkingsconcept waar zij met partners een groter bereik en meer mogelijkheden krijgt om haar resultaten te halen. De Bibliotheek Maas en Peel hoopt een dergelijk concept samen met de gemeente en andere betrokken partijen in het huidige gebouw van 'De Schakel' te kunnen realiseren.

Afhankelijk van de ontwikkelingen van het project Maatschappelijk Vastgoed ontstaat er in de (nabije) toekomst een andere huisvestingssituatie voor de bibliotheek. Onder meer wordt de bibliotheek dan mogelijk huurder in plaats van (nu) eigenaar van het pand waarin de bibliotheek in Reuver is gehuisvest. Dit vraagt om een goede samenwerking tussen de bibliotheek en de gemeente om te komen tot nieuwe,

reële, financiële (subsidie)afspraken die de realisatie van de maatschappelijke doelstellingen mogelijk maken.

Zodra duidelijkheid is over de nieuwe huisvesting en een reële inschatting kan worden gemaakt over het (meerjarige) totale kostenplaatje met betrekking tot de exploitatie en activiteiten zal, conform afspraak, worden overgegaan tot meerjarige subsidieafspraken. Meerjarige afspraken stellen de Bibliotheek Maas en Peel in staat om met haar personeel en organisatie ten behoeve van de inwoners van Beesel een continuïteit in dienstverlening en de uitvoering van het (meerjarige) beleidsplan te realiseren. Op dit moment is deze situatie nog niet aan de orde en wordt de subsidie voor één jaar verleend.

SPUK Bieb

Voor (een deel van) de financiering van de herhuisvesting en ontwikkeling van de bibliotheek in Beesel, hebben wij -in samenwerking met de Bibliotheek Maas en Peel- in december 2023 een aanvraag ingediend voor de Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen (SPUK Bieb). Op 14 maart 2024 is de aanvraag toegekend voor een bedrag van € 220.000. De SPUK Bieb is bestemd als tegemoetkoming in de kosten die gemeenten maken voor de oprichting van nieuwe bibliotheekvestigingen en het verbeteren of doorontwikkelen van bestaande beperkte bibliotheekvoorzieningen. De middelen moeten uiterlijk 31 december 2025 zijn besteed en moeten op basis van de SISA-systematiek worden verantwoord.

4. Rol gemeente

Nu

Landelijk is de gemeente op grond van de Wsob, samen met het Rijk en de Provincie, verantwoordelijk voor een netwerk van openbare bibliotheekvoorzieningen dat dicht bij de inwoner is georganiseerd. Verder dient de gemeente te bevorderen dat de door haar gesubsidieerde openbare bibliotheekvoorziening voldoet aan de functies en eisen die in de wet zijn gesteld.

Lokaal zorgen we ervoor dat de bibliotheek, samen met andere partners, een belangrijke rol kan vervullen binnen het sociaal domein. De bibliotheek draagt in de lijn van de wet bij aan de persoonlijke ontwikkeling en de verbetering van de maatschappelijke kansen van inwoners. Om dit te realiseren subsidiëren we de bibliotheek door middel van een jaarlijkse exploitatiesubsidie en incidentele projectsubsidies.

Toekomst

Eind 2022 heeft het Rijk de ontwikkeling ingezet die ertoe moet leiden dat iedere gemeente over een toekomstgerichte bibliotheek(voorziening) beschikt. Onder een 'toekomstgerichte bibliotheekvoorziening' wordt verstaan: een goed bereikbare openbare bibliotheek die de hele breedte aan maatschappelijke bibliotheekfuncties aanbiedt en daarmee van belang is voor de lokale gemeenschap. Een fysieke plek met een relevantie digitale aanwezigheid en een robuuste bestuurlijke en financiële verankering. Via de tranches SPUK Bieb heeft het Rijk gemeenten in 2023 en 2024 financieel extra ondersteund om het netwerk van fysieke bibliotheken te repareren en te versterken, zowel kwantitatief als kwalitatief. Hierna wil men de bereikbaarheid en toegankelijkheid van de fysieke bibliotheken in gemeenten structureel borgen. Het Rijk bereidt hiervoor een wetwijziging van de Wsob voor, waarin een wettelijke zorgplicht voor gemeenten wordt verankerd. Hierin worden de taken, rollen en verantwoordelijkheden voor gemeenten en bibliotheken vastgelegd.

Met ingang van 2025 worden voor de uitbreiding van deze wettelijke taken structurele middelen aan het gemeentefonds toegevoegd volgens nog een nader te bepalen verdeelmodel. Landelijk wordt er in totaal € 58,7 miljoen beschikbaar gesteld. Op basis van de meest recente informatie wordt voor grotere gemeenten uitgegaan van een vast bedrag per inwoner en voor kleinere gemeenten tenminste € 100.000. Aan de financiering zitten -conform de nieuwe wettelijke taken en het daaraan verbonden normenkader- extra vereisten verbonden die (in samenspraak met de bibliotheek) zullen moeten worden gerealiseerd. Denk hierbij bijvoorbeeld aan zaken als het verruimen van de openingstijden en mogelijk ook een minimale gemeentelijke subsidie per inwoner. We dienen er rekening mee te houden dat een deel van de nog te ontvangen Rijksmiddelen nodig zijn om de aanvullende verplichtingen te bekostigen, bovenop de bestaande subsidieafspraken. Ook zullen gemeenten op grond van de wet worden verplicht meerjarig bibliotheekbeleid op te stellen. In de septembercirculaire wordt meer informatie verwacht; de middelen worden in de meicirculaire 2025 definitief verdeeld.

5. Toelichting

Ontwikkeling en functie bibliotheken

Daar waar bibliotheken 'vroeger' in hun klassieke vorm puur waren gericht op het uitlenen van boeken en andere fysieke materialen, hebben zij zich in de loop der jaren getransformeerd tot een onmisbare maatschappelijke partner. Zo hebben bibliotheken hun dienstenaanbod uitgebreid naar digitale media als e-books, audioboeken en online bronnen. Om de toegang tot informatie te verbeteren hebben bibliotheken actief ingezet op digitalisering en technologie. Daarnaast zijn bibliotheken zich steeds meer gaan richten op maatschappelijke betrokkenheid. Door onder andere programma's aan te bieden gericht op educatie, integratie, taalverwerving en sociale cohesie dragen bibliotheken niet alleen bij aan taal- en kennisontwikkeling, maar fungeren zij binnen gemeenschappen ook als een laagdrempelige ontmoetingsplaats. In deze transformatiefase hebben bibliotheken zich ontwikkeld tot een betrouwbare samenwerkingspartner van scholen, culturele instellingen, maatschappelijke partners en lokale overheden. Vanuit deze samenwerking worden er allerlei activiteiten en evenementen met, door en in bibliotheken georganiseerd, zoals lezingen, workshops, cursussen en (thematische) activiteiten. Ook biedt de bibliotheek ondersteuning aan op de locatie van samenwerkingspartners zoals het consultatiebureau en scholen. Om flexibeler en uitnodigender te zijn hebben bibliotheken ook hun fysieke ruimte aangepast met bijvoorbeeld faciliteiten voor computergebruik, een uitnodigende inrichting en materialen voor kinderen, werkplekken, horecavoorzieningen, leestafels en plekken voor sociale interactie.

Bibliotheken zijn daarmee van essentieel belang geworden voor het bevorderen van de intellectuele, educatieve, culturele en sociale ontwikkeling van individuen en gemeenschappen. Zij spelen voortdurend in op maatschappelijke ontwikkelingen die er niet alleen op zijn gericht dat inwoners zelfredzaam blijven of worden, maar bevorderen ook de verbondenheid in de gemeenschap. Zo organiseert de bibliotheek allerlei activiteiten waaraan inwoners kunnen deelnemen. Als vaste activiteit is er in Beesel onder andere een Taalcafé, een Repair Café en wordt er binnenkort gestart met het opzetten van een Taalcafé Dialect 'Maak 't mei mit Lei'. Voor kinderen is er het Kinder Repair Café – Maaklab en voor peuters wordt er de activiteit 'Beweeg en lees mee met Nijntje pluis' georganiseerd. Specifiek voor werkzoekenden worden onder meer netwerkbijeenkomsten en inloopbijeenkomsten georganiseerd. Door middel van 'design thinking' is de bibliotheek met jongeren aan de slag gegaan om hun behoeften in kaart te brengen en ideeën uit te werken. De jongeren worden door de bibliotheek gefaciliteerd om de nieuwe dienstverlening verder te ontwikkelen en uit te voeren. In 2024 gaat de bibliotheek ook met andere groepen hiermee aan de slag. Op al deze vlakken werkt de bibliotheek nauw samen met het lokale netwerk, zoals bijvoorbeeld Synthese. Om alle activiteiten van de bibliotheek in Beesel mede mogelijk te maken zijn er, naast de vaste medewerkers, maar liefst 45 vrijwilligers actief (in totaal 5860 uur per jaar).

Bibliotheken spelen een belangrijke rol in het algehele welzijn van inwoners en het bevorderen van positieve gezondheid. De bibliotheek Maas en Peel streeft er uitdrukkelijk naar om bij te dragen aan een slimme en vitale gemeenschap, waardoor iedereen volwaardig kan meedoen in de maatschappij. Denk hierbij onder meer aan het infopunt Beesel, het Taalpunt Beesel en het Informatiepunt Digitale Overheid, die de bibliotheek uitvoert. In 2024 gaat de bibliotheek zich in de communicatie over het IDO ook richten op jongeren en biedt zij in dat kader ook allerlei trainingen aan zoals bijvoorbeeld 'Doe je digiding' voor leerlingen, 'Klik en Tik' en 'Digivitaler' waar deelnemers leren hoe de digitale zorg werkt. Het aanbieden van een lokale bibliotheek is een basisvoorziening voor inwoners van alle leeftijden en achtergronden en cruciaal voor (opgroeivende) kinderen, ouderen en diverse kwetsbare doelgroepen die afhankelijk zijn van voorzieningen in de nabije leefomgeving. Bibliotheken zijn de enige publieke functie waar iedereen altijd welkom is en die gratis toegankelijk is. In dat kader doet de bibliotheek ook mee aan het project 'Warme kamers'.

Door deze ontwikkelingen en activiteiten wordt de bibliotheek meer en meer een bibliotheek 'Van, voor en door de inwoners'.

Jongeren

Specifiek voor jongeren legt de bibliotheek ook in 2025 onverminderd de focus op het realiseren van een doorgaande leerlijn. Het is inmiddels immers algeheel bekend dat het niet goed gesteld is met de leesvaardigheid van Nederlandse jongeren. Uit onderzoeken blijkt dat Nederlandse jongeren op het vlak van leesvaardigheid achterblijven ten opzichte van hun leeftijdsgenoten in andere Europese landen en in de OESO-landen. Dit blijkt uit PISA, het internationale onderzoek naar de leesvaardigheid van

vijftienjarigen. Nederlandse middelbare scholieren scoren met 459 punten significant onder het EU-gemiddelde van 480 punten en onder het internationale OESO-gemiddelde van 476 punten. In 2018 scoorden Nederlandse leerlingen nog rond het internationale gemiddelde, en in de metingen daarvoor erboven. Bibliotheken gaan daarom steeds intensiever samenwerken met scholen en ook in de kinderopvang. Het doel hierbij om het plezier in lezen bij kinderen te vergroten en hun leesvaardigheid te verbeteren. Scholen krijgen van de bibliotheek hierbij extra ondersteuning in de vorm van leesconsulenten. Ook kunnen bibliotheken ondersteunen bij het opstellen van een leesplan en helpen zij bij het opbouwen of uitbreiden van een bibliotheekcollectie (project boekenbrigade/Leesimpuls collectie). In Beesel biedt de bibliotheek deze ondersteuning al op alle basisscholen en op twee van de vier kinderopvangorganisaties in Beesel. Met het Grescollege is de bibliotheek momenteel in gesprek om een structurele samenwerking te realiseren.

Daarnaast is de bibliotheek vanuit preventie van laaggeletterdheid op de consultatiebureaus aanwezig om ouders over voorlezen en taalontwikkeling te informeren. Hierbij probeert de bibliotheek ook ouders die mogelijk zelf laaggeletterd zijn te inspireren om zelf aan hun taal te werken en warm door te verwijzen naar de taalpunten.

In Beesel heeft 15% van de peuters een risico op onderwijsachterstand. Bij de basisschoolleerlingen gaat het om 16%. Een groot deel van dit percentage is voornamelijk in de kern Reuver geconcentreerd. Landelijk heeft 15% van de peuters en basisschoolleerlingen een risico op onderwijsachterstanden.¹

Voor volwassenen geldt dat het percentage laaggeletterden in Beesel 9% bedraagt (12% landelijk). Onder de groep Nederlandse werkenden met gezin 50+ betreft dit percentage 21% (14% landelijk). Onder de groep Nederlands niet-actieven met gezin 50+ is 15% laaggeletterd (10% landelijk) en onder de groep migranten 30+ met partner en/of kinderen bedraagt dit percentage 20% (31% landelijk).²

De sociaal economische score, die door het CBS wordt bepaald op basis van de financiële welvaart, het opleidingsniveau en het recente arbeidsverleden van particuliere huishoudens is voor de kern Beesel 0,238 en voor Reuver -0,20. Hiermee komt de gemeente Beesel uit op een gemiddelde van 0,012 (ter illustratie: Venlo -0,111 en Roermond -,0105).

Subsidie Informatiepunt Digitale Overheid

In de subsidieaanvraag van de bibliotheek wordt ook verwezen naar de subsidie in het kader van het IDO. Voor het IDO ontvangen we vanuit het Rijk een Specifieke Uitkering (SPUK) die wij jaarlijks aan het begin van het kalenderjaar, na de toekenning van het Rijk, aan de bibliotheek beschikken voor de uitvoering van deze taak. De SPUK IDO middelen kunnen niet voor een ander doel worden ingezet. In geval van niet benutten, of niet binnen de kaders van de regeling benutten, moeten de middelen worden terugbetaald aan het Rijk. In de aparte IDO-subsidiebeschikking voor de bibliotheek nemen we de voorwaarden op waaraan de bibliotheek moet voldoen.

Het IDO is er voor iedereen die vragen heeft over websites van de overheid. Denk hierbij bijvoorbeeld aan kwetsbare doelgroepen als ouderen, jongeren, laaggeletterden en nieuwe Nederlanders. In Nederland zijn er ongeveer 4 miljoen mensen die niet digitaal vaardig genoeg zijn om mee te komen in de maatschappij. Het IDO draagt bij aan een digitaal inclusieve samenleving waarin iedereen mee kan blijven doen. Dankzij het IDO kunnen mensen op een laagdrempelige manier terecht voor hulp en informatie over de (digitale) overheid. Bij het IDO kunnen mensen terecht als zij vragen hebben over bijvoorbeeld toeslagen, belastingen, DigiD, AOW, werk, uitkering, Donorregistratie, Coronacheck, rijbewijs en zorg. De medewerkers van het Informatiepunt helpen hen zoeken naar de juiste informatie op de sites van de overheid. De bibliotheek werkt voor de uitvoering van het IDO samen met lokale partners. Hierbij gaat de bibliotheek te werk als wegwijzer en de lokale partner als hulpverlener. Als iemand het IDO een vraag stelt die persoonsgebonden is, dan verwijst de bibliotheek door naar een lokale partner.

¹ Bron: [Verwachte onderwijsachterstanden \(cbs.nl\)](#)

² Bron: [Geletterdheidinzicht dashboard - Home](#)

6. Visie Blij in Beesel

Blij in Beesel is de rode draad voor ons werken. We werken samen met inwoners, organisaties en verenigingen. De bibliotheek Maas en Peel levert onder meer op de volgende onderdelen een bijdrage aan onze gemeenschapvisie:

- Bedrijvig: de bibliotheek is een belangrijke voorziening in onze gemeenschap;
- Beleven: de bibliotheek draagt met haar activiteiten en dienstverlening bij aan verschillende maatschappelijke thema's en organiseert bijeenkomst voor onze inwoners;
- Jong: door de specifieke inzet op onze jeugd draagt het bibliotheekwerk bij aan de ontwikkeling en het kunnen meedoen van onze jeugd.

7. Integrale afstemming

- a. Collegeprogramma
- b. Financieel

Conclusie

Bij de vaststelling van de Begroting 2024-2027 op 9 november 2023, werd in de jaarschijf 2025 een bedrag van € 216.558 opgenomen voor de subsidie 2025 aan de Bibliotheek Maas en Peel. Vervolgens werd deze raming bij de 2e bestuursrapportage 2023 in verband met indexering structureel verhoogd met een bedrag van € 11.000. Hiermee werd de raming voor 2025 € 227.558.

Naast de algemene exploitatiesubsidie ontvangt de Bibliotheek Maas en Peel incidentele projectsubsidies die uit de daarvoor bedoelde middelen worden gefinancierd. Het gaat hierbij om: Boekstartcoach ad € 10.000 en WEB middelen ad € 20.000 (uitvoering Taalpunt). Ook is in de begroting structureel een bedrag van € 6.500 geraamd voor de kosten van de coördinatie van het Taalpunt. Deze rol lag voorheen bij Synthese; sinds 2024 hebben wij deze taak bij de bibliotheek gepositioneerd.

In totaal is er daarmee in de (gewijzigde) begroting 2024-2027, jaarschijf 2025, een bedrag van € 264.058 opgenomen voor de subsidie 2025 aan de bibliotheek. Dit bedrag is ook reeds door de raad (via vaststelling van de begroting 2024-2027 en de 2^e bestuursrapportage 2023) geaccordeerd.

Op 1 en 2 juli jl. heeft uw college voor het eerst gesproken over de conceptbegroting 2025-2028. In de betreffende stukken is met betrekking tot de subsidie 2025 aan de bibliotheek een structurele bijraming opgenomen van € 72.061. Deze verhoging is gebaseerd op de over 2024 toegekende subsidie en een indexering van 4,18 % (OVA index). Hierdoor bedraagt het totaal beschikbare budget voor de subsidie aan de bibliotheek in de conceptbegroting 2025 op dit moment € 336.119.

De Bibliotheek Maas en Peel heeft (exclusief de subsidie voor het IDO) in haar aanvraag voor 2025 in totaal een bedrag van € 349.311 subsidie gevraagd. Dit resulteert in een verschil ten opzichte van de huidige conceptbegroting van € 13.192. We stellen voor om dit bedrag alsnog te verwerken in de conceptbegroting 2025-2028 die begin september aan uw college zal worden voorgelegd.

Op basis van de op dit moment beschikbare gegevens sluit de concept begroting in 2025 met een positief saldo. Er is naar verwachting dus voldoende ruimte om het aanvullende bedrag uit het begrotingssaldo 2025 te dekken.

Overwegingen

Bij de subsidieverlening 2024 zijn duidelijke afspraken met de Bibliotheek Maas en Peel gemaakt die het doel hadden om verschillen tussen de gemeentelijke begroting en de subsidieaanvraag te voorkomen. Tegelijkertijd is ook met de bibliotheek afgesproken dat zij haar subsidieaanvraag baseert op een realistische, sluitende begroting. Het voorkomen van financiële tekorten is immers in het belang van alle betrokken partijen.

De begroting is grotendeels gebonden aan niet-beïnvloedbare vaste lasten, zoals personeels- en huisvestingskosten. Bij de totstandkoming van de begroting 2025 heeft de bibliotheek opnieuw kritisch gekeken naar de noodzaak en invulling van taken en het zo efficiënt mogelijk inzetten van personeel. De bibliotheek kenmerkt zich door een smalle professionele basis, aangevuld met een brede en diverse groep vrijwilligers. Voor projecten zoekt de Bibliotheek Maas en Peel zoveel mogelijk naar andere

subsidies en inkomsten (van bijvoorbeeld scholen). De mogelijkheden om aanvullend (commerciële) inkomsten te genereren, zijn marginaal. Het verhogen van inkomsten uit contributies en scholen, is vanuit maatschappelijk en daarmee ook gemeentelijk oogpunt niet wenselijk.

Bij de subsidieverlening 2024 is besloten om de subsidie aan de Bibliotheek Maas en Peel jaarlijks te indexeren op basis van de indexeringscijfers OVA en IMOC. Hiermee werd verondersteld dat dit zou leiden tot een gemeentelijke begroting die 'in de pas zou lopen' met de ontwikkeling van de kosten van de bibliotheek en daarmee ook de jaarlijkse subsidieaanvraag. In de praktijk is gebleken dat de indexeringscijfers niet dekkend zijn voor de daadwerkelijke kosten. Bij het opstellen van de begroting is de bibliotheek dan ook uitgegaan van de daadwerkelijke kostenstijgingen.

Daarnaast is weliswaar het bedrag van de algemene subsidie aan de bibliotheek in de gemeentelijke begroting geïndexeerd, maar de projectsubsidies voor de boekstartcoach en (de coördinatie van) het Taalpunt Beesel niet. Dit komt omdat deze worden afgestemd op de (niet geïndexeerde) SISA-middelen die we van het Rijk krijgen. Dit vergroot derhalve het verschil tussen de subsidieaanvraag en de gemeentelijke begroting.

Net als alle inwoners en organisaties in Nederland, heeft ook de bibliotheek Maas en Peel nog steeds te maken met inflatie en de daaraan gerelateerde algehele prijsstijgingen. Zo zijn de collectiekosten hoger doordat de inkooprijzen van boeken zijn gestegen en tevens de collecties op de scholen actueel gehouden moeten worden. Deze kosten worden deels gecompenseerd door de scholen zelf. Ook heeft de bibliotheek te maken met hogere kosten voor ICT. Dit wordt veroorzaakt door een kortere levensduur van hardware en toenemende en opvolgende eisen op het gebied van beveiliging, AVG, software en licenties.

Naast alle kostenstijgingen is er een stijging van de opbrengsten uit de dienstverlening vanuit kinderopvang, basisonderwijs en voortgezet onderwijs. Ook zijn de doel- en projectsubsidies iets gedaald. In 2025 wordt bekeken welke mogelijkheden voor doelsubsidies zich aandienen en kunnen worden benut.

In de begroting 2025 van de Bibliotheek Maas en Peel is niet voorzien in middelen voor innovatie of onvoorziene kosten. Alle kosten worden ook daadwerkelijk voorzien. Dat betekent dat er geen ruimte is om onverwachte tegenvallers op te vangen. Ook het eigen vermogen is -vanwege de subsidietekorten van de afgelopen jaren- voor Beesel negatief en biedt geen ruimte. Voor uw beeld: de Bibliotheek Maas en Peel sloot het jaar 2022 ten aanzien van de vestiging in Reuver-Beesel af met een negatief resultaat van € 38.232 en in 2023 met een negatief resultaat van € 34.110.

Voor de dekking van het verschil tussen de aangevraagde subsidie 2025 en de gemeentelijke begroting 2025 heeft uw college -in grote lijnen- 3 opties:

- 1) Het college houdt vast aan de gemaakte afspraken in de subsidiebeschikking 2024. Dit betekent dat de subsidie verleend wordt conform gemeentelijke begroting, die gebaseerd is op het prijspeil 2023 en de indexeringscijfers OVA en IMOC. Het financiële tekort dat hierdoor bij de Bibliotheek Maas en Peel ontstaat, wordt opgeteld bij de tekorten van de afgelopen jaren en na de verhuizing naar de nieuwe locatie verrekend met de verkoop van het eigendomspand van de Bibliotheek Maas en Peel in Reuver. Aangezien de afronding van het project Maatschappelijk Vastgoed naar alle waarschijnlijkheid niet in 2025 gerealiseerd wordt, zal de financiële positie van de Stichting Bibliotheek Maas en Peel steeds verder verslechteren. Ook zou deze optie indruisen tegen de bestuurlijke afspraken.
- 2) Vooruitlopend op de toekenning van de nieuwe Rijksmiddelen voor de uitvoering van de wettelijke taken met betrekking tot het bibliotheekwerk verleent het college de subsidie voor 2025 conform de realistische en sluitende begroting 2025 van de Bibliotheek Maas en Peel voor een bedrag van € 349.311. Het verschil tussen de gemeentelijke begroting en de verleende subsidie ad € 13.192 verwerken we alsnog in de concept begroting 2025-2028. De gemeenteraad wordt via een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de feiten en overwegingen die aan het besluit ten grondslag liggen en het (financiële) proces waartoe het college besloten heeft.

- 3) Het college houdt in afwachting van de definitieve toekenning van de nieuwe Rijksmiddelen voor uitvoering van het bibliotheekwerk vast aan de gemaakte afspraken in de subsidiebeschikking 2024. Dit betekent dat de subsidie verleend wordt conform gemeentelijke begroting, die gebaseerd is op het prijspeil 2023 en de indexeringscijfers OVA en IMOC. Zodra de extra Rijksbijdrage daadwerkelijk door de gemeente is ontvangen, kan de Bibliotheek Maas en Peel voor de dekking van het begrotingstekort 2025 een aanvullende subsidieaanvraag indienen.

Het college wordt optie 2 geadviseerd. De bibliotheek Maas en Peel heeft een realistische begroting voor 2025 opgesteld. De begroting ligt in de lijn van het meerjarenplan op basis waarvan de bibliotheek zich de afgelopen jaren heeft ontwikkeld. De kosten zijn het gevolg van het dienstverleningsniveau dat we van de bibliotheek Maas en Peel verwachten. De omvang van de kosten van de Bibliotheek Maas en Peel is alleen terug te brengen door de dienstverlening af te schalen. Concreet betekent dit: minder openingsuren, minder dienstverlening en minder activiteiten. Dit zou niet alleen tot een bijzonder onwenselijke situatie leiden, maar deze stap ook zou indruisen tegen de wettelijke zorgplicht die het Rijk vanaf 2025 beoogt in te voeren. Gemeenten worden verplicht om met behulp van extra financiering van het Rijk de aanwezigheid van en toegang tot de bibliotheek te verzorgen. Het ministerie ziet de toekomstgerichte bibliotheekvoorziening als een goed bereikbare openbare bibliotheek die de hele breedte aan maatschappelijke bibliotheekfuncties aanbiedt en daarmee van belang is voor de lokale gemeenschap. Een fysieke plek met een relevante digitale aanwezigheid en een robuuste bestuurlijke en financiële verankering. Dit is ook de reden waarom het Rijk de afgelopen jaren via de SPUK Bieb extra heeft geïnvesteerd om gemeenten die nog geen of geen volwaardige bibliotheekvoorziening hadden, of met een hoog percentage risico op onderwijsachterstanden kampten, financieel te ondersteunen om hierin te investeren. Deze maatschappelijke ontwikkeling sluit naadloos aan op de ontwikkeling die de afgelopen jaren bij de Bibliotheek Maas en Peel heeft plaatsgevonden. En ook op de wens van de bibliotheek om in het huidige gebouw van 'De Schakel' een samenwerkingsconcept te realiseren waarmee zij met partners een groter bereik en meer mogelijkheden krijgt om haar resultaten te halen. Gezien het toenemende risico op onderwijsachterstanden in onze gemeente, het percentage laaggeletterden en de sociaal economische score is het cruciaal om de Bibliotheek Maas en Peel in staat te stellen deze ontwikkeling door te zetten.

Via optie 3 wordt feitelijk weliswaar hetzelfde resultaat bereikt, maar deze optie wijkt af van de bestuurlijke uitgangspunten. Optie 1 leidt tot grote financiële risico's voor de bibliotheek en heeft daarnaast een negatief effect op de samenwerking met zowel de gemeente Peel en Maas als de bibliotheek.

In de meicirculaire 2025 krijgen we meer duidelijkheid omtrent de hoogte van de extra Rijksbijdrage voor het bibliotheekwerk in Beesel. We zullen uw college hierover via een collegevoorstel informeren. Daarbij bekijken we tevens welk deel van de extra Rijksmiddelen noodzakelijk is om uitvoering te geven aan de extra verplichtingen die uit de wetswijziging en het bijbehorende normenkader voortvloeien en hoe we deze middelen het beste kunnen inzetten. Voorgesteld wordt om de raad hiervan in de loop van 2025 in kennis te stellen.

c. Juridisch

Op grond van de Algemene Subsidieverordening gemeente Beesel had de subsidieaanvraag 2025 uiterlijk op 31 mei 2024 ontvangen moeten zijn. Zoals in de aanvraag staat vermeld, heeft de directeur/bestuurder ons tijdig geïnformeerd over de bijzondere omstandigheden waarmee zij te maken had en de termijnoverschrijding die hiervan het gevolg zou zijn. Vanwege deze overmachtssituatie is toegezegd dat de subsidieaanvraag zonder verdere consequenties op een later moment ingediend kon worden.

Naar aanleiding van een verzoek tot vaststelling zal op basis van de aangeleverde jaarstukken 2025 worden beoordeeld of de bibliotheek alle gesubsidieerde activiteiten heeft uitgevoerd en aan haar verplichtingen heeft voldaan, waarna de subsidie definitief zal worden vastgesteld.

d. Risico's

Indien zou worden besloten om de gevraagde subsidie niet (volledig) te verlenen, kunnen de doelstellingen van de gemeente op het gebied van het bibliotheekwerk in het geding komen. Een bezuiniging op de begroting kan volgens de bibliotheek alleen gerealiseerd worden door personeel af te laten vloeien en de openingstijden verder af te schalen. Dit zou voor de inwoners van Beesel en de gemeentelijke doelstellingen een zeer onwenselijke situatie opleveren.

Daarnaast zou een dergelijke besluitvorming een negatief effect hebben op de samenwerking met zowel de Bibliotheek Maas en Peel als de gemeente Peel en Maas.

Tot slot is het voor de gemeente in het kader van het project Maatschappelijk Vastgoed van groot belang dat de bibliotheek een sterke samenwerkingspartner blijft die zich verder kan ontwikkelen en zich kan voorbereiden op de veranderingen die er in de (nabije) toekomst aan zitten te komen. Een gezonde, stabiele financiële basis is daarbij een noodzakelijke randvoorwaarde.

e. Communicatief (denk aan: Gemeente Info, pers, website, klantenbalie)

De Bibliotheek Maas en Peel wordt door middel van een beschikking over uw besluit geïnformeerd.

De gemeenteraad wordt via bijvoegde raadsinformatiebrief geïnformeerd.

8. Toegankelijkheid

Toegankelijkheid, in de breedste zin, is een kerntaak binnen de bibliotheek: iedereen is welkom bij de bibliotheek en kan bij de bibliotheek toegang krijgen tot informatie. Daarnaast is de bibliotheek ook voor minder validen toegankelijk.

9. Duurzaamheid

De Bibliotheek Maas en Peel streeft erna haar werkzaamheden zo duurzaam mogelijk uit te voeren, maar wordt hierbij beperkt door verouderde huisvesting. Gestreefd wordt naar verhuizing naar een locatie die aan de huidige duurzaamheidsvereisten voldoet.

Bijlagen

1. Aanvraag subsidie de Bibliotheek Maas en Peel 2025
2. (Concept) beschikking subsidie de Bibliotheek Maas en Peel 2025
3. (Concept) Bestuurlijke uitgangspunten samenwerking en subsidiëring
4. (Concept) Raadsinformatiebrief subsidie de Bibliotheek Maas en Peel 2025